

ЖЕМ - САҒЫЗ

№41 (7901) 15 қазан, Бейсенбі 2026 жыл

<https://zhemsagyz.kz/>

zhemsagyzgazeti@mail.ru

МӘДИ АЙЫМБЕТОВТЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ КЕШІ ӨТТІ

Байғанин аудандық Мәдениет үйінде Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, «Құрмет» орденінің иегері, ҚР Мәдениет қайраткері, Байғанин ауданының Құрметті азаматы, жазушы-журналист Мәди Айымбетовтің шығармашылық кеші өтіп, «Құлан-елес» кітабының тұсауы кесілді.

Биыл 80 жасқа толған қаламгермен жүздесуге жергілікті ақындар, Қазақстан Жазушылар одағының мүшелері, зиялы қауым өкілдері мен оқырмандар жиналды. Кешті Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі Талған Тілеулесов жүргізді.

Аудан әкімі Айбек Көпенов қаламгерді мерейтойымен және жаңа кітабының жарық көруімен құттықтап, әдебиет пен журналистика саласындағы еңбегіне тоқталды. Ұлттық руханиятқа қосқан үлесін атап өтіп, иығына шапан жапты.

Мәди Айымбетовтің өмірі мен шығармашылығына арналған арнайы бұрышта жазушының суреттері мен еңбектері қой-

ылды. Ал Қазақстан Жазушылар одағы облыстық филиалының басшысы Бижан Қалмағанбетов қаламгердің әдебиеттегі орнына тоқталып, одақ атынан Алғыс хат табыстады.

Кездесуде Мәди Айымбетов туған жеріне жаңа кітабын ала келгеніне қуанышты екенін жеткізді. «Құлан-елес» — көп жылғы еңбектің жемісі. Қаламгер ел алдында өз шығармашылығымен бөлісуді, туған жұртының ықыласына бөленуді үлкен бақыт санайтынын айтты.

— *Еліме алғыс айтудан жалықпаймын. Қазақтың ақыны ретінде танылып, еңбегімді бағалап, құрмет кө-*

сетіп отырған басшылыққа, ел-жұртыма көп рақмет. Әр келген сайын құр қол келмей, шығармашылық жолдағы олжаммен бөліскім келеді. «Құлан-елес» те — көп жылғы еңбегімнің жемісі, — деді Мәди Айымбетов.

Кеш барысында қаламгердің шығармаларынан үзінділер оқылып, сахналық көріністер ұсынылды. Әдеби кездесу жазушының туған өңірімен байланысын бекемдеп, оқырманға оның шығармашылық әлеміне жақынырақ үңілуге жол ашты.

Өз тілшіміз

ОЙМАУЫТ АУЫЛЫНДА ТҰРҒЫНДАРМЕН КЕЗДЕСУ ӨТТІ

Байғанин ауданының әкімі Айбек Купенов Жаңажол ауылдық округіне қарасты Оймауыт ауылының тұрғындарымен кездесіп, елді мекеннің тыныс-тіршілігі мен өзекті мәселелерін талқылады.

Кездесуде ауылдың әлеуметтік-экономикалық дамуы, инфрақұрылымды жақсарту бағытында атқарылып жатқан жұмыстар сөз болды. Қазір Оймауытқа табиғи газ тартылып, тұрғындар көгілдір отынның игілігін көріп отыр. Бұдан бөлек, ауылда 150 орындық мектеп-балабақша салынып жатыр.

Жол қатынасын жақсарту бағытында да жұмыстар қолға алынған. Атап айтқанда, «Қарауылкелді – Алтай батыр – Миялы – Оймауыт» автомобиль жолы-

ның 132–143 шақырымы аралығында жөндеу жүргізілуде. Ал көктемгі су тасқыны кезінде қатынасқа қиындық туғызған Ащыағыр көпірінің құрылысы аяқталуға жақын.

Кездесу кезінде ауыл тұрғындары өздерін толғандырған мәселелерді көтеріп, ұсыныстарын жеткізді. Аудан әкімі сауалдарға жауап беріп, айтылған мәселелердің назарға алынатынын атап өтті.

А.ІЛИЯС.

МЕРЕКЕ ИЕЛЕРІН ҚҰТТЫҚТАДЫ

9 қазан – Дүниежүзілік пошта күні. Осыған орай Байғанин ауданының әкімі Айбек Купенов «Қазпошта» қызметкерлері мен сала ардагерлерін кәсіби мерекелерімен құттықтады. Кездесуде пошта қызметінің ел өміріндегі маңызына тоқталып, тұрғындарға үздіксіз қызмет көрсетіп жүрген мамандардың еңбегін атап өтті.

Мереке құрметіне бірқатар қызметкерге аудан әкімінің Алғыс хаты табысталды.

Кездесу барысында аудан әкімі пошта саласының халыққа қызмет көрсетудегі маңызын атап өтіп, сала қызметкерлерінің жауапты еңбегіне алғыс білдірді.

Байғанин аудандық пошта байланыс торабының тарихы 1934 жылдан басталады. Бүгінде мекемеде 18 қызметкер еңбек етеді. Олар аудан орталығымен қатар тоғыз ауылдық округтің тұрғындарына пошта және басқа да қызметтерді ұсынады.

Пошта саласы уақыт талабына сай өзгеріп келеді. Қағаз хаттар мен басылымдарды жөнелту азайғанымен, сәлемдеме жеткізу, қаржылық операциялар мен өзге де қызметтерге сұраныс бар. «Қазпошта» арқылы хаттар мен сәлемдемелерді жіберуге, мерзімді ба-

сылымдарға жазылуға, ақша аударуға, зейнетақы мен жәрдемақы алуға, коммуналдық төлемдер жасауға болады.

Қазір ауданның екі ауылдық округінде пошта бөлімшелерінің жұмысы уақытша тоқтатылған. Алдағы уақытта олардың қызметін қайта жандандыру көзделіп отыр. Өзге ауылдардағы пошта қызметінің қолжетімділігін сақтау да маңызды. Биыл Жарлы ауылындағы пошта ғимараты күрделі жөндеуден өтіп, тұрғындарға қолайлы жағдай жасауға көңіл бөлінді.

Аудандық пошта торабының жұмысы жергілікті биліктің қолдауымен жалғасып келеді. Алдағы уақытта ауыл тұрғындарына көрсетілетін қызмет сапасын арттырып, уақытша жұмысын тоқтатқан бөлімшелерді қайта ашу бағытындағы жұмыстарды жалғастыру жоспарланған.

Айна ТӨЛЕМИС.

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы»

Қазақстан Республикасының Конституциялық Заңына сәйкес аудандық «Жем Сағыз» газетінде ауылдық округтер әкімдігіне кандидаттарға баспасөз бетінен орын беру төлемінің мөлшері, шарттары мен тәртібі туралы ЕРЕЖЕ

1. Сайлау алдындағы үгіттік материалдарын орналастыру қара-ақ түсті орындауда 1 шаршы см құны — 300 теңге ҚҚС қоса алғанда.
2. Үгіттік материалдарын орналастыру түрлі-түсті орындауда 1 шаршы см құны 400 теңге ҚҚС қоса алғанда
3. Үгіттік материалдарын газеттер сайттарында орналастыру құны – жалпы сомадан 50%.
- Аудандық «Жем Сағыз» газетінің таралымы -1300 дана.
- Газеттің шығу жиілігі аптасына 1 рет:
- Бейсенбі күні — D2 форматта;
4. Ауылдық округтер әкімдігіне кандидаттарға ұсынылатын мәтіндік, фото және т.б. материалына өтініш-хатпен бірге өз қолымен (әр бетке) немесе сайлауалды үгіт құжаттарына қол қою құқығына кандидаттан сенімхаты бар тұлғаның қолы қойылады. Жоғарыда көрсетілген шарттар орындалмаған жағдайда материал газеттің таяудағы шығарылымында жарияланымынан алынып тасталады.
5. Үгіттік материалдарын газет беттерінде орналастыру «Жем-Сағыз» газеті Қадір Ұ.Қ-дің қалауы бойынша жүзеге асырылады.
6. Үгіттік материалдарын газеттерде жариялау үшін күтілетін жарияланым күніне дейін 3 (үш күн) күнтізбелік күннен кешіктірмей ұсынылуы тиіс.
7. Мақалалар WORD форматында, фотосуреттер jpeg форматында қабылданады.
8. Жасалған шарт бойынша «Жем Сағыз» газетінде орналастырылған үгіттік материалдары үшін ақы төлеу ұсынылған шоттың негізінде, берілген күнінен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады.

P.S. Осы шарттарға Орталық сайлау комиссиясы түсіндірмелеріне сәйкес қосымшалар, өзгерістер енгізілуі мүмкін. Мекен-жайымыз: Байғанин ауданы, Қарауылкелді ауылы, Д.Қонаев көшесі, 35-үй.

Аудандық «Жем Сағыз» газеті
«Ұлықпан Қадір ЖК».

ӨМІРІ — ӨНЕГЕ, ЕҢБЕГІ — МҰРА

Ұстаз, тарихшы, өлкетанушы, қаламгер, Байғанин ауданының құрметті азаматы Ибрагим Ермекбаев 80 жасқа толып отыр. Бес жасында мектепке қабылданып, білімге деген құштарлығын бала күнінен танытқан ол Халел Досмұхамедұлы атындағы Атырау университетін (бұрынғы Гурьев қаласындағы педагогикалық институттын) тәмамдаған соң еңбек жолын Сағыз орта мектебінде мұғалім болып бастап, кейін түрлі қызметте басшылық қызметтер атқарды. Зейнетке шыққаннан кейін де аудандық ақсақалдар кеңесін басқарып, елдің қоғамдық өміріне араласты. Туған өлке тарихын зерттеп, шежірелі әңгімелерді жинақтауға, тарихи тұлғалардың өнегелі жолын кейінгі ұрпаққа жеткізуге елеулі үлес қосып келеді.

БІЛІМГЕ БАСТАҒАН ЖОЛ

Мерейтой қарсаңында Ибрагим ағаймен телефон арқылы сөйлестік. Әңгімеміз барысында оның дауасының әлі тың, жадының берік екеніне тәнті болдым. Өмір жолындағы оқиғаларды ретретімен тізбектеп, бірінен соң бірін еске түсіріп отырды. Балалық шағынан бастап еңбек жолына, ұстаздық қызметінен қоғамдық жұмыстарға, одан шығармашылыққа ұласқан ғұмырын тыңдаған сайын әр кезеңнің өзіне тән тағылымы барын аңғардық.

1946 жылы 16 қазанда дүние есігін ашқан ол 1952 жылы Қосарал бастауыш мектебіне оқуға барып, 1962 жылы Жарқамыс орта мектебін бітірді.

Сұхбат барысында Ибрагим Ермекбаевтың білімге, ұстаздыққа деген құштарлығын нағашы ағасы оятқанын білдік. Өзі мұғалім болып қызмет еткен ??? ағасы сыныпқа кішкентай Ибрагимді де ертіп келіп, оқушыларға берілген тапсырмаларды оған да орындатып отырған. Сыныптың ең соңғы партасына отырғызып, балалармен бірге жазуға үйреткен. Ал зерек бала көргенін тез қағып алып, тапсырмаларды орындауға бірте-бірте машықтанады. Өзгелерден ерте үйреніп, білімге деген ынтасы да арта түседі.

Сөйтіп, бес жасында-ақ мектептің бірінші сыныбына қабылданады. Жасынан алғыр болып өскен ол оқу бағдарламасын да ерте меңгеріп, мектепті мерзімінен бұрын аяқтайды. Алайда жасы кішкентай болғандықтан, оқуды жалғастыру жолында күтпеген кедергіге тап болады. Қолында оқу бітіргенін растайтын аттестат болғанымен, сол кездегі талаптарға байланысты жеке құжат мәселесі туындайды.

Мұндайда да нағашы ағасы қарап қалмайды. Жас баланың білім алуына жол ашу үшін аудандық ішкі істер басшылығына дейін барып, құжат мәселесін шешуге әрекет етеді. Ақыры Ибрагимнің туу туралы куәлігімен де жоғары оқу орнына түсуге болатыны анықталып, көптен күткен мүмкіндігіне қол жеткізеді.

— Ол кезде Ақтөбеде жоғары оқу орны болмады. Мен қатарлы жастардың көбі Астана мен Алматыға оқуға кетті. Өзім елге жақын болсын деп Атыраудағы педагогикалық институтқа түстім. Ол уақытта филология мен тарих бір факультетте оқытылатын. Бір жылдан кейін екі мамандық бөлінген соң, тарих-

ты таңдадым, — деп еске алады ардагер.

Дипломын қолына алған соң, туған өлкесіне оралып, елге қызмет етуге бел буады.

Еңбек жолын Сағыз орта мектебінде бастаған жас маманды өзімен жастары шамалас жоғары сынып оқушыларының қалай қарсы алғаны әлі есінде.

— Алғашында жетекші маман мені сыныптарға таныстырып жүрді. Содан жоғары сыныпқа аяқ бастық. Жастары менен 4-5 жас кіші оқушылар болғасын алғашында күлкіге айналдырып, тосырқай қабылдағандары бар. Кейін жақсы тіл табысып кеттік, — дейді өзі.

Сөйтіп Ибрагим Ермекбаев білімін, білігін танытып, көп ұзамай оқушылардың құрметіне ие болды. Үзілісте жан-жағынан қаумалап, жас мұғалімнің әңгімесін тыңдайтын оқушылардың қатары да артады. Осылайша балаларды өзіне үйіріп алған ол бірте-бірте оларды қоғамдық жұмыстарға тарта бастады.

Оның ұйымдастырушылық қабілеті көп ұзамай аудандық білім бөлімінің де назарын аударады. Өртүрлі қызметтер ұсынылып, хатшылықтан бастап басшылық міндеттерге дейін араласады. Дегенмен қызмет жолындағы өзгерістер оның білім мен тәрбиеге деген ықыласын бәсеңдеткен емес.

Арада біраз уақыт өткенде әскери борышын өтеуге шақырылады. Сол кездегі аудандық партия және комсомол ұйымдары оны әскерге жібермеудің амалын қарастырғанымен, Ибрагим Ермекбаев азаматтық парызын өтеуді жөн көреді. Сөйтіп, Мәскеуге аттанып, бір жыл әскери қызмет атқарып, офицер шенін алып елге оралады.

Әскерден кейін қайтадан білім саласына келіп, Сағыз орта мектебінде қызметін жалғастырады. Мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары болып еңбек етеді. Жас маманның жаңалыққа құмарлығы, әр нәрсені зерттеп, ізденуге бейімділігі осы жылдары айрықша байқалады.

Сол кезеңде Алматыда КСРО-ның 50 жылдығына орай мұғалімдер форумы өтеді. Оған қатысқан Ибрагим Ермекбаев өз тәжірибесімен бөлісіп, баяндама жасайды. Өзі зерттеп, жинақтаған материалдары мен оқу үдерісінде қолданған киноаппарат секілді құралдарын таныстырады. Жас маманның ізденісіне қызығушылық танытқан мамандар оның жинаған материалдары мен құралдарын өздерінде қалдыруды ұсынады. Бұл оқиға Ибрагим ағайдың ізденіске деген

Ибрагим Ермекбаевтің отбасы мен дос-бірімен бірге. Ортасында: отасын одан әрі арттырған кезеңдердің бірі болды.

ЖАСТАРҒА ЖОЛ АШҚАН ЖЫЛДАР

Ибрагим Ермекбаевтың өміріндегі маңызды белестердің бірі — комсомол саласындағы қызметі. Аудандық комсомол комитетінің мектеп бөлімінде еңбек етіп, кейін бірінші хатшылық қызметке дейін көтеріледі. Бұл міндет оған ауыл-аймақты аралап, жастардың тұрмыс-тіршілігімен жақынырақ танысуға, олардың мәселелерін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді. Мектепте сабақ берумен ғана шектелмей, жастарды қоғамдық жұмыстарға тартып, олардың бойындағы қабілетті ашуға күш салады.

Ол жастармен жұмыс істеуде құр сөзден гөрі нақты іске басымдық берген. Сол мақсатта жастардың өндірістік бригадаларын құруға кіріседі. Олардың еңбекке араласуына, кәсіп үйренуіне, болашағына жол ашатын мүмкіндік алуына жағдай жасауды көздейді. Жаз айында өз жетекшілігімен өндірістік бригада құрып, балалардың бағымына бордақыланатын қозыларды алып береді.

Ол кезде елде қой шаруашылығын дамытуға ерекше мән беріліп, 50 миллион қойға жеткізу міндеті қойылған-ды. Осындай кезеңде жастарды мал шаруашылығына тарту да маңызды жұмыс саналды. Ибрагим Ермекбаев совхоз басшыларымен келісіп, жастар бригадаларын ұйымдастыруға күш салады. Сол тұста құрылған «Ата жолы» бригадасы ауылдағы жақсы жаңалық жаршысындай болып еді. Аудан бойынша осындай 28 комсомол-жастар бригадасын құрады.

Өріне, бастаманың жолы бірден тегіс бола қойған жоқ. Жастардың мал шаруашылығына баруына ата-аналардың бірі қолдау білдірсе, енді бірі қарсы болған. Мектеп ұжымында да түрлі пікір туындайды. Бірақ Ибрагим ағай жастармен жеке сөйлесіп, олардың қызығушылығы мен мақсатын ескеріп, ортақ шешімге келуге тырысады. Ақырында бригадаға өз еркімен барған жастар екі жыл бойы еңбек етіп, қой өсіру, мал бағу, шаруашылық өнімдерін өндіру ісіне араласады. Сол жылдары бригадада да еңбек еткен жастардың жоғары оқу орнына түсуге жолдама алуына да мүмкіндік қарастырылған еді.

Ибрагим Ермекбаевтың өзі де шаруашылық жұмысына бейжай қарамаған.

Комбайн жүргізуді меңгергендіктен, қажет кезінде техника тізгінін ұстап, еңбекке араласқан. Бұл оның ұйымдастырушы ғана емес, істің жайын білетін, жұмыстың ауыртпалығын өзгелермен бірге көтере алатын азамат болғанын аңғартады.

Жастармен жұмыс істеудегі тәжірибесі мен ұйымдастырушылық қабілеті кейінгі қызметтеріне де негіз болады. Ол совхоз директоры қызметін атқарып, елдің шаруашылық өміріне араласады. Қай қызметте жүрсе де, адаммен тіл табысуға, жастардың мүмкіндігін ашуға және ортақ іске жұмылдыруға мән берген.

ТАРИХҚА ТАҒЫМ, ТУҒАН ЖЕРГЕ ҚҰРМЕТ

Ибрагим Ермекбаевтың өмір жолын тек ұстаздықпен немесе басшылық қызметтермен шектеу жеткіліксіз. Оның тағы бір үлкен қыры — туған өлкенің тарихын зерттеуге, тарихи орындар мен ел жадында сақталған өңгімелерді кейінгі ұрпаққа жеткізуге деген ынтасы.

Байғанин өңірінің тарихын жақсы білетін ол ел ішіндегі көне өңгімелерді жинап, тарихи тұлғалар туралы деректерді зерделеуге көп көңіл бөлді. Өл-

кенің әр төбесі мен жотасының, өзен-көлінің, көне қорымдарының өз тарихы барын айтып, соларды танып-білуге шақырып келеді.

Осы бағытта «Байғанин байтақ, жайнаған өлкем» атты ашық аспан аясындағы тарихи-танымдық экспедициялық семинарларды ұйымдастыруға атсалысты. Ардагер және жас ұстаздардың басын қосқан мұндай шараларда тарихи-мәдени ескерткіштер, табиғи нысандар, жер-су атаулары мен қорымдар туралы деректер жинауға басымдық берді. Мұндағы мақсат — өлке тарихын зерттеумен шектелмей, оны мектептегі оқу үдерісімен байланыстырып, жас буынға жеткізу.

«Өлкенді тану — өзіңді тану. Сондықтан туған жердің тарихын әрбір адам білуге тиіс. Әсіресе, жас буынға үйретіміз керек», — деген ұстанымы оның осы бағыттағы еңбегіне арқау болған.

Жем бойының өткені мен бүгінін зерттеу де көптен бергі жоспарларының бірі. «Жарықтық Жемнің бойында» атты бейнесуреттеме әзірлеуді қолға алып, өзеннің төрт мезгілдегі табиғатын, көктемгі тасуын, құстардың келуін, жиде-талдардың көктеуін сурет арқылы жинақтауды мақсат етеді. Сонымен бірге Жем бойындағы тарихи оқиғалар мен өлке туралы зерттеулерді де осы еңбегіне арқау еткізі келеді.

Донызтау өңірін аралап, табиғатын суретке түсіріп, материал жинауы да туған жерге деген ықыласынан туған. Жылдар бойы жиган суреттері мен деректерін жеке қорында сақтап, оларды жүйелеп, көпшілікке ұсынуды көздейді.

Оның пайымынша, тарихи мұраны сақтау — тек мамандардың міндеті емес. Туған жердің өткенін білуге, көне ескерткіштерге құрметпен қарауға әр адам жауапты. Осы тұрғыдан алғанда, Ибрагим ағайдың ізденісі өлке тарихын кейінгі ұрпаққа аманаттауға бағытталған.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ШАМШЫРАҒЫ

Ұзақ жылғы еңбек жолы, ел аралап жүріп көргені мен көңіле түйгені

Ибрагим Ермекбаевты қалам ұстауға да жетеледі. Уақыт өте келе көкейінде сақталған оқиғаларды қағазға түсіріп, көркем шығарма арқылы жеткізуге ден қояды. Оның туындыларына өмірден алынған оқиғалар, ел ішіндегі адамдардың тағдыры, туған жердің табиғаты мен тіршілік тынысы арқау болды.

«Шәріп торы», «Тәжімұрат», «Төребай» атты шығармалары — қаламгердің шығармашылық қорындағы маңызды туындылар. Өрқайсысының өзіне тән тарихы бар. Автор өзі жақсы білетін ортаның тынысын, адам мен табиғат арасындағы байланысты, тіршіліктің күрделі сәттерін көркем тілмен өрнектеуге тырысқан.

Әсіресе «Шәріп торы» повесінде жылқының болмысы, жаратылысы мен жанкештілігі суреттеледі. Үйірін қорғау жолында жыртқыштармен жалғыз айқасқан торы аттың тағдыры арқылы қайсарлық, жанқиярлық, өмір үшін күрес секілді тақырыптар қозғалады.

«Қайратты торы денесіне түскен жаракатын ешбір елең етпестен үсті-басын қан мен тер жауып, бір орында шыр айналды. Арқыраған даусы жер жарып барады. Жарқылдаған асау торының төрт тұғынан от ойнап, дуылдап тасыған ыстық қанынан дүние тұтанғандай еді. Тас қамалдың талқанын шыға-

рдай күші бар, желдей ескен жануардың жалғыз жағаласып, жауыздыққа есесі кетіп бара жатқандай еді. Қапыда қан шығарған берілер торының астына талапыл өлуге бейіл болып, шыбынша үймеледі...».

Шығармадағы оқиға табиғат аясында өрбігенімен, оның астарында тіршілік туралы терең ой жатыр.

Ол үшін қолына қалам ұстау — өмір бойы жинаған деректі, көрген-білгенін, ел аузынан естіген өңгімелерді кейінгіге жеткізудің бір сара жолы іспетті.

ҒҰМЫРЛЫҚ СЕРІК, ҰРПАҚ ЖАЛҒАСТЫҒЫ

Ұзақ жылдар бойы Ибрагим Ермекбаевтың қуанышы мен қиындығын бөліскен өмірлік жары болды. Алайда әлемді жайлаған коронавирус індеті кезінде аяулы жарынан айырылды. Жарты ғасырлық ғұмырын бірге өткізген жанынан айырылу ардагерге оңай соқпағаны анық.

Бүгінде екі ұл, екі қыз тәрбиелеп өсірген әке үлкен ұлының шаңырағында немере-шөберелерінің ортасында ғұмыр кешіп отыр. Әке жолын жалғап, білім саласында еңбек етіп жүрген ұлының жетістігін мақтан тұтады. Бір кездері нағашы ағасының ықпалымен білімге құштар болып өскен Ибрагим Ермекбаев ұрпағына да оқу-білімнің қадірін ұғындырып келеді.

Еңбек жолында туған өңірінің өркендеуіне үлес қосып, елдің қуанышына ортақтасып, қиындығына қабырғасы қайысқан азамат сексен жасқа абыроймен жетті. Азаматтық ұстанымына берік, ауыл-аймағына ақылын айтып, ізгі тілегін арнап жүретін ардагерді мере-тойымен құттықтап, зор денсаулық, ұзақ ғұмыр, отбасының амандығын және шығармашылық еңбегіне толайым табыс тілейміз!

Айна ТӨЛЕМИС.

БАЙҒАНИН АУДАНДЫҚ МӘСЛИХАТЫНЫҢ САЙЛАУ КОМИССИЯЛАРЫНЫҢ ҚҰРАМЫНА ӨЗГЕРІСТЕР ЕНГІЗУ ЖӨНІНДЕГІ Х А Б А Р Л А М А

Байғанин аудандық мәслихаты «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Контитуциялық заңының 10 бабының 3 тармағына және 19 бабының 6 тармағына сәйкес әр түрлі себептермен шығып қалған комиссия мүшелерінің орнына кандидатураларды ұсынудың басталғандығын хабарлайды.

Сайлау комиссиялары бойынша бос орындар:

№1 округтік сайлау комиссиясы бойынша 1
№5 округтік сайлау комиссиясы бойынша 1

Саяси партиялар, өзге де қоғамдық ұйымдар, олардың құрылымдық бөлімшелері аудандық мәслихатқа 2026 жылғы 15 қазаннан бастап 30 қазанға дейін келесі құжаттарды ұсынады:

Сайлау комиссияларының құрамына ұсынылған кандидатуралардың белгіленген нысан бойынша электрондық және қағаз нысандағы мәліметті;

Саяси партиялардың, қоғамдық бірлестіктердің немесе олардың құрылымдық бөлімшелерінің (өкілдіктерінің), жоғары тұрған сайлау комиссиясының тиісті сайлау комиссияларының құрамына ұсыну туралы шешімінің хаттамасынан үзінді;

Саяси партиялардың, қоғамдық бірлестіктерді немесе олардың құрылымдық бөлімшелерін (өкілдіктерін) тіркеу туралы құжаттың көшірмесі;

Кандидаттың мәслихат төрағасының атына жазылған сайлау комиссиясының жұмысына қатысуға белгіленген нысан бойынша өтініш.

Сайлау комиссияларының құрамына ұсынылған кандидаттар үшін қажетті мәліметтер нысаны, сайлау комиссиясының жұмысына қатысуға келісімі туралы өтініш Байғанин аудандық мәслихатының ресми сайтында https://www.gov.kz/memleket/entities/maslihatbayganin?lang=kk_орналастырылған.

Сайлау комиссиясының құрамына ұсынылған тұлға сайлау туралы Конституциялық заңының талаптарына сай болуы тиіс.

Мәслихатқа қағаз түрінде ұсынылған барлық құжаттар қол қойылған, мөрмен расталған болуы шарт. Құжаттардың орындалған күні, орындаған адамның аты-жөні, әкесінің аты және телефон нөмірі көрсетілуі тиіс.

Сайлау комиссияларындағы бос орындар бойынша ұсыныстар дүйсенбі-жұма аралығында сағат 09.00-ден 18.30-ға дейін қабылданады. (үзіліс 12.30-ден 14.00-ге дейін)

Байғанин аудандық мәслихаты

Сержан Марғұлан Сержанұлы – Байғанин аудандық

мәслихатының төрағасы,

Мәслихаттың мекен – жайы: Қарауылкелді ауылы,

Дінмұханбет Қонаев көшесі, ғим. 35А.

Жауапты тұлға – Тәтеров Аскар Жанбырбаевич, №209 бөлме,

байланыс телефондары: 8-71345-79-0-48

электрондық пошта.

Ұсынымдарға 6-қосымша

Нысан

(мәслихаттың толық атауы)

төрағасына

(өтініш берушінің Т.А.Ә.)

тұраатын

(облыс, Астана қ, Алматы қ, Шымкент қ,

аудан, елді мекен, көше, үй, пәтер)

(қызметтік, пәтер, ұялы телефондардың нөмірлері)

Өтініш

Мен, _____

(өтініш берушінің Т.А.Ә.)

_____ұсынылған (саяси партияның, өзгеқоғамдықбірлестіктің, жоғары тұрғансайлаукомиссиясыныңатауы) Қазақстан Республикасының азаматы, _____ (сайлау комиссиясының атауы) жұмысына қатысуға келісіміді беремін.

Сайлау жүйесінде жұмыс тәжірибем бар _____

(ия, ____ жыл/ жоқ)

Өтелмеген немесе алып тасталмаған сотталғандығым жоқ.

Саяси мемлекеттік қызметші лауазымын атқармаймын.

Мен Парламент, мәслихат депутаты, өзге де жергілікті өзін-өзі басқару органдарының мүшесі немесе Қазақстан Республикасы соттарының судьясы емеспін.

Уәкілетті органдарға заңда белгіленген тәртіппен өтелмеген немесе алынып тасталмаған сотталғандығымның, іс-әрекетке қабілетсіз, іс-әрекетке қабілеті шектеулі екенімді тану туралы сот шешімінің жоқтығы мәніне сауалдар жіберу үшін менің ЖСН-ді пайдалануға келісімімді беремін.

« ____ » _____ 2026 жыл

(өтініш берушінің қолы)

Өмірбаяндық деректер:

Тегі, аты, әкесінің аты _____

(аты мен әкесінің аты (болған кезде) толық көрсетіледі)

Туған кезі « ____ » _____ 19 ____ жыл

Жеке сәйкестендіру номері (ЖСН) _____

Ұлты* _____

Партиядағы мүшелігі * _____

Білімі _____

Мамандығы _____

Жұмыс орны немесе кәсіп түрі _____

Атқаратын қызметі _____

Жеке куәліктің деректері _____

(куәлік нөмірі, қашан және кім берген)

Мәслихат орналасқан әкімшілік-аумақтық бірліктің аумағында тұратын 18 жастан асқан жақын туыстарым туралы мәліметті қоса тіркеймін**.

Ескертпе:

* Қазақстан Республикасы Конституциясының 19-бабы 1-тармағына сәйкес ұлты мен қай партияға жататыны кандидаттың қалауынша көрсетіледі.

** Сайлау комиссияларының құрамына жақын туыстары (ата-аналары, балалары, бала асырап алушылары, асырап алынған балалары, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға інілері мен апа-сіңілілері, қарындастары, аталары, әжелері, немерелері) немесе жұбайы (зайыбы) кіре алмайды.

Өтінішке қосымша

Жақын туыстары туралы мәліметтер _____

(өтініш берушінің Т.А.Ә.)

р/б	Жақын туысқандарының (болған кезде) тегі, аты, әкесінің аты	ескерту
1.		әкесі
2.		анасы
3.		ұлы
4.		қызы
5.		ағасы
6.		әпкесі
7.		атасы
8.		әжесі
9.		немересі
10.		жұбайы (зайыбы)

Қызылбұлақ ауылдық округінің әкімі сайлауын өткізу кезеңінде кандидаттарға сайлаушылармен кездесуі үшін шарттық негізде берілетін үй-жайлар тізбесі

№	Ауылдық округтер, елді мекендер атауы	Орналасу орны	Саны
Қызылбұлақ ауылдық округі бойынша			
1	Кемерши ауылы	Орталық көшесі №35 Б мекенжайында орналасқан «Ақтөбе облысының білім басқармасы Байғанин ауданының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің «Қ.Жазықов атындағы орта мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі	1
2	Бұлақтыкөл ауылы	Соркөл көшесі №3 мекенжайында орналасқан Байғанин аудандық орталықтандырылған кітапхана жүйесінің филиалы «Бұлақтыкөл ауылдық кітапханасы» оқырмандар бөлмесі	1
3	Жаңатаң ауылы	Ынтымақ көшесі №6 мекенжайында орналасқан Байғанин аудандық орталықтандырылған кітапхана жүйесінің филиалы «Жаңатаң ауылдық кітапханасы» оқырмандар бөлмесі	1
БАРЛЫҒЫ			3

Байғанин ауданының әкімдігі

Қызылбұлақ ауылдық округінің әкімі сайлауын өткізу кезеңінде кандидаттарға үгіттік баспа материалдарын орналастыру үшін орындар тізбесі

№	Ауылдық округтер, елді мекен атаулары	Үгіттік баспа материалдарын орналастыру үшін орындар	Саны
Қызылбұлақ ауылдық округі			
1	Кемерши ауылы	“Ақтөбе облысының білім басқармасы Байғанин ауданының білім бөлімі” мемлекеттік мекемесінің “Қ.Жазықов атындағы орта мектебі” коммуналдық мемлекеттік мекемесі ғимаратының алдындағы стенді, Орталық көшесі, № 35 Б	1
2	Бұлақтыкөл ауылы	“Ақтөбе облысының білім басқармасы Байғанин ауданының білім бөлімі” мемлекеттік мекемесінің “Бұлақтыкөл орта мектебі” коммуналдық мемлекеттік мекемесі ғимаратының алдындағы стенді, Соркөл көшесі, № 3	1
3	Жаңатаң ауылы	Жаңатаң ауылдық клубы ғимаратының алдындағы стенді, Қаратас көшесі, № 11	1
БАРЛЫҒЫ			3

Байғанин ауданының әкімдігі

ЕРЕКШЕ БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН ОРТАЛЫҚ

Байғанин ауданының орталығы Қарауылкелдіде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған орталық жұмыс істейді. Мұнда балалар сөйлеу, ойлау, зейін қою, қарым-қатынас жасау және күнделікті тұрмысқа қажетті дағдыларды меңгереді. Ең бастысы, қазір 30-ға жуық бала бұл қызметтерді тегін алып жүр. Орталықты өңірге танымал нейрпсихолог Руслан Қазыбаев ашқан.

Орталықтың негізін қалаған нейропсихолог Руслан Қазыбаевтың бұл іске келуіне тұңғышына қойылған диагноз себеп болған. Банк саласында қызмет еткен ол баласының диагнозы кеш анықталып, көп уақыт жоғалтқанын айтады. Осы тәжірибе оның өмірлік бағытын өзгертіп, ерекше балаларға қажетті көмектің қолжетімді болуына, даму ерекшеліктерін ерте жастан анықтауға және өзге отбасылардың осындай қиындыққа тап болмауына көмек көрсетуді жөн санаған.

Баланың дамуына қатысты алаңдаушылық туындағанда, ата-ана ең алдымен кімге жүгінерін ойлайды. Қажетті маман аудан орталығында болмаса, басқа қалаға қатынауға тура келеді. Бұл уақыт пен қаражатқа келіп тірелетіні де жасырын емес. Ал балаға тұрақты ем-шаралары мен түрлі жаттығулар қажет болғанда жол мәселесі тағы бар.

Нейрпсихолог Руслан Қазыбаев сапалы түзету көмегінің ауылдық жерде де қолжетімді болуы керектігін ескеріп, орталық ашуға бел буған.

— Ерекше балалармен және олардың ата-аналарымен жұмыс істегенде аудандарда түзету көмегіне сұраныс барын байқадық. Көп отбасының баласын үнемі қалаға аларып-келуге мүмкіндігі бола бермейді. Сондықтан қажетті көмекті баланың өз ауылында алуына жағдай жасағымыз келді.

Бала тәрбиесінде әр жетістіктің орны бөлек. Бірі алғаш рет сөз айтып, енді бірі қарапайым тапсырманы өздiгiнен орындауды үйренедi. Осындай кiшкентай қадамның өзi ата-ана үшiн үлкен қуаныш. Ал баланың бойындағы қабiлеттi ашып, дамуына көмектесу үшiн жүйелi жұмыс пен бiлiктi маман қажет. Осындай қажеттiлiктердiң орнын толықтыру үшiн DERBES Neurocentre орталығын ашуды қолға алған болатынбыз. Бұл орталық мемлекеттiк арнаулы әлеуметтiк тапсырыс аясында жұмыс iстейдi, — дейдi ол.

Орталықтың негiзгi бағыты — нейрокоррекция. Бұл жұмыс барысында зейiн, есте сақтау, ойлау, қабылдау және сенсомоторлық даму дағдылары қалыптасады. Арнайы педагогтер сөйлеудi дамытуға, сөздiк қорды молайтуға, қарапайым нұсқауларды түсiнуге және ойын жеткiзуге көмектеседi.

Баланың мектепке дайындығы да тек әрiп танып, санай бiлуiмен өлшенбейдi дейдi неропсихолог. Сабақ кезiнде тыңдау, тапсырманы түсiну, зейiндi тұрақты ұстау, қол моторикасын пайдалану және өзгелермен тiл табысу қабiлеттерi де ескерiледi. Ал адаптивтi дене шынықтыру мен күнделiктi тұрмыс дағдыларды дамыту баланың қоршаған ортаға бейiмделуiне бағытталған.

— Мәселен, ерекше балалар қалыпты балалар тәрiздi өздiгiнен кiну, жеке заттарын жинау, айтқан тапсырманы орындау, өз есiмiн шақырғанда жауап беру немесе ишара таныту сияқты әрекеттердi өздегiнен орындай алмайды. Оларды қайталап үйрену мен тұрақты қолдау қажет. Осындай дағдыларды қалыптастыру баланың өз мүмкiндiгiне сай дербестiгiн арттыруға көмектеседi.

Ендiгi жоспарым — орталық жұмысын кеңейту. Алдағы уақытта қызмет түрлерiн дамытуды жолға қойғым келедi. Сонымен бiрге Қарауылкелдiнiң өзiнде тәжiрибелi мамандардан құралған тұрақты команда қалыптастыруға басымдық беремiн.

Ауылда арнайы орталықтың болуы ата-аналардың күнделiктi тiршiлiгiн де жеңiлдетедi. Баласын басқа қалаға тасымай-ақ, қажеттi мамандарға жүгiнiп, сабақтарға тұрақты қатыстыруға мүмкiндiк бар. Ал қызметтiң тегiн көрсетiлуi отбасыларға түсетiн қаржылық салмақты азайтады.

Қазiр орталықта балалармен нейрокоррекция, арнайы педагогика, сенсомоторлық дамыту және адаптивтi дене шынықтыру бағытындағы мамандар жұмыс

iстейдi. Дегенмен ауылдық жерде бiлiктi кадр табу оңай емес. Сондықтан орталық қызметкерлердiң бiлiмiн жетiлдiрiп, кәсiби дағдыларын арттыруға көңiл бөлемiз, — дейдi Р.Қазыбаев.

Орталық басшысы балалармен жұмыс iстеуде әр маманның бiлiктiлiгi мен шыдамдылығы қажет екенiн айтады. Өйткенi бiр бала жаңа дағдыны тез меңгерсе, екiншiсiне көбiрек уақыт керек. Мұндай кезде баланың шамасын ескерiп, оны асықтырмай, қолынан келетiн әрекеттерiн бiртiндеп дамыту маңызды дейдi. Сонымен қатар бұндай қызметте ата-ананың да рөлi, жауапкершiлiгi де үлкен маңызға ие. Өйткенi орталықта алған бiлiмдi үй жағдайында да практикада қолдану керек дей мамандар. Сонда үлкен мақсаттарға тез жетуге болады.

Айна ТӨЛЕМІС.

СПОРТ — САЛАУАТТЫ ҰРПАҚ ТӘРБИЕСІНІҢ БЕРІК НЕГІЗІ

Жасөспірімдерді нашақорлық пен зиянды әдеттерден сақтауда спорттың орны ерекше. Тұрақты жаттығу баланың денсаулығын нығайтып қана қоймай, тәртіпке, жауапкершілікке, табандылыққа баулиды. Бос уақытын пайдалы іске арнаған жас өз мақсатына ұмтылып, өмірлік дағдыларын қалыптастырады. Сондықтан бұқаралық спортты дамыту, балалар мен жастардың спорт секцияларына қатысуына жағдай жасау — маңызды міндеттердің бірі.

Байғанин ауданында да өскелең ұрпақты спортқа тарту, салауатты өмір салтын насихаттау бағытында бірқатар жұмыс атқарылып келеді. Аудан көлемінде балалар мен жасөспірімдерге арналған спорттық жарыстар, бұқаралық іс-шаралар ұйымдастырылып, олардың бос уақытын тиімді өткізуіне көңіл бөлінуде.

Жыл басынан бері өткізілген шаралардың бірі —17 сәуір мен 23 мамыр аралығында ересектер арасында ұйымдастырылған аудандық футбол лигасы. Жарыс тұрғындардың спортқа қызуғышылығын арттырып, белсенді өмір салтын насихаттауға бағытталды. Ересектердің спортпен тұрақты айналысуы жас буынға да үлгі бола алады.

Бұдан бөлек, жасөспірім ұлдар мен қыздар арасында «Нашақорлыққа жол жоқ!» атты жүзу жарысы өткізілді. Мұн-

дай шаралар спорттық бәсекемен қатар, жастарға денсаулықты құту мен зиянды әдеттерден аулақ болудың маңызын түсіндіруге жол ашады. «Спорт — есірткіге қарсы», «Біз салауатты өмір салтын ұстанамыз» секілді профилактикалық бастамалар да осы мақсатқа қызмет етеді.

Қазіргі таңда аудан бойынша 3000-нан астам жасөспірім спорт секцияларына қатысады. Бұл балалардың спортқа деген қызығушылығы бар екенін аңғартады. Бірі футбол мен волейболды таңдаса, енді бірі күрес, жүзу және басқа спорт түрлерімен айналысады. Ең маңыздысы — әр баланың өзіне ұнайтын бағытты таңдап, жүйелі жаттығуына мүмкіндік беру.

Жасөспірімдердің спортпен айналысуына жағдай жасау үшін қолданыстағы спорт нысандары мен секциялардың мүмкіндіктері тиімді пайдаланылуда. Ауылдық елді мекендердегі балалардың да спорттық шараларға қатысуына назар аудару қажет. Өйткені спортқа қолжетімділік баланың тұрғылықты жеріне немесе отбасының мүмкіндігіне тәуелді болмауы тиіс.

Кәмшат ҚАЙПОВА,
Байғанин аудандық мәдениет, тілдерді дамыту, дене шынықтыру және спорт бөлімінің бас маманы.

ЖЕМҚОРЛЫҚСЫЗ ӨМІР — ЖАРҚЫН КЕЛЕШЕК

Қоғамның дамуы тек экономикалық көрсеткіштермен немесе атқарылған жұмыстардың санымен өлшенбейді. Оның басты өлшемдерінің бірі – азаматтардың заңға, мемлекеттік органдарға және бір-біріне деген сенімі. Ал осы сенімге сызат түсіретін, әділдікке күмән келтіретін қауіпті құбылыстардың бірі – сыбайлас жемқорлық.

Сыбайлас жемқорлықты тек пара беру немесе пара алу әрекетімен шектеуге болмайды. Оның астарында жеке мүддені қоғамдық мүддеден жоғары қою, қызметтік өкілеттікті жеке пайдаға пайдалану, заң талаптарын айналып өту секілді әрекеттер жатыр. Мұндай жағдайлар қоғамдағы теңдік қағидатына нұқсан келтіріп, азаматтардың әділдікке деген сенімін әлсіретеді.

Сенім жоғалған жерде күмән көбейеді. Мәселен, азамат белгілі бір қызметті алу үшін заңда белгіленген талаптарды орындаудың орнына, таныс іздеуге немесе заңсыз жолмен мәселені шешуге мәжбүр боламын деп ойласа, бұл – қоғамдық санадағы қауіпті өзгерістің белгісі. Ал біреудің заңды айналып өтіп, өз мақсатына жетуі өзгелердің адал еңбегіне деген құрметін төмендетуі мүмкін. Осылайша, жемқор-

лықтың зардабы бір адамның әрекетімен шектелмей, тұтас қоғамның құндылықтарына әсер етеді.

Сыбайлас жемқорлықтың «қара нарығы» дегеніміз — заңсыз пайда үшін сенімнің, әділдіктің және жауапкершіліктің құрбан болуы. Мұнда бір тарап өз пайдасын көздетсе, екінші тарап өз құқығының бұзылуына тап болуы ықтимал. Соның салдарынан адал еңбек пен заңды сақтау емес, жеке байланыс пен заңсыз келісім тиімді деген қате түсінік қалыптасады. Бұл – қоғамның болашағына төнетін елеулі қауіп.

Жемқорлықтың алдын алу тек құқық қорғау органдарының міндеті емес. Бұл бағытта мемлекеттік қызметшілердің адалдығы, мекемелер жұмысының ашықтығы, азаматтардың құқықтық сауаттылығы және қоғамның белсенді ұстанымы маңызды рөл атқарады. Әрбір қызметтік

шешім заңға сәйкес қабылданып, азаматтардың өтініштері әділ қаралып, бюджет қаражатының жұмсалуды ашық бақылауда болғаны жөн.

Сонымен қатар, әр азамат сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға өз үлесін қоса алады. Заңсыз сыйақы ұсынбау, пара беруді мәселені шешудің жолы деп қабылдамау, қызметтік жағдайды жеке пайдаға пайдалануға жол бермеу – адал қоғамның негізгі қағидалары. Егер азамат заңсыз әрекетке тап болса, қолындағы нақты мәліметтерді жинақтап, тиісті уәкілетті органдарға немесе ресми өтініш беру арналарына жүгіне алады.

Әсіресе жас ұрпақтың бойына адалдық, әділдік және жауапкершілік қасиеттерін сіңірудің маңызы зор. Өйткені бүгінгі жас – ертеңгі маман, басшы, кәсіпкер және қоғамның белсенді мүшесі. Адалдықты күнделікті өмірлік ұстанымға айналдырған ұрпақ қана заңды құрметтейтін, әділетті қоғамның қалыптасуына ықпал етеді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте жазалау шараларымен қатар, оның алдын алу, заңсыз әрекеттерге төзеушілік қалыптастыру және әрбір азаматтың жауапкершілігін арттыру маңызды. Заң талаптарының баршаға бірдей қолданылуы қоғамдағы сенімді нығайтып, әділдік қағидатын орнықтырады.

Қорытындылай айтқанда, қоғамдық сенім – кез келген мемлекеттің берік тірегі. Оны заңсыз пайдаға айырбастауға, жеке мүдденің жолында құрбан етуге болмайды. Себебі парамен алынған пайда уақытша болуы мүмкін, ал жоғалған сенімді қайта қалпына келтіру әлдеқайда қиын.

Адалдықты таңдау – әр азаматтың жеке шешімі ғана емес, қоғамның болашағына қосқан үлесі. Жемқорлыққа бейжай қарамай, заң мен әділдікті жоғары қойған кезде ғана қоғамдық сенімнің құны сақталады.

Байғанин аудандық ішкі саясат бөлімі

ҚҰТЫРМА АУРУЫНАН САҚТАНАЙЫҚ

Құтырма ауруы – бұл орталық нерв жүйесінің зақымдалуымен және өлім жағдайына әкеліп соқтырумен сипатталатын жануарлар мен адамдардың табиғи ошақтық ауруы. Құтыру ауруының қоздырғышы – вирус (Rhabdoviridae), ультракүлгін сәулесінің, залалсыздандыру ертінділерінің әсерінен және қайнату кезінде жылдам өледі.

Құтырма ауруы қалай жұғады? – көп жағдайда үй жануарлары болып саналады. Құтырудың табиғи ошақтарында қасқыр, түлкі, қарсақ, шиебөрі және т.б. жабайы хайуандар арасында айналымда болып, үй жануарларына тістелу, тырналу, сілекейленуі арқылы жұғады. Көп жағдайда вирус ауру жануарлардан жарақат алып, тістелген, тырналған немесе сілекейленген жағдайда зақымдалған тері қабаты арқылы еніп, нерв талшықтарымен бас, жұлын миына жетіп, онда көбейіп, жинақталады.

Құтырма ауруының негізгі клиникалық көріністері: инкубациялық кезең (ауру қоздырғышын жұқтырғаннан-аурудың алғашқы белгілерінің пайда болуына дейінгі мерзім) 12 күннен - 1 жылға дейін созылуы мүмкін, ұзақтығы тістелген орынға байланысты.

Аурудың алғашқы белгілері: тістелген тыртық орынының ауыруы, қызаруы, ісінуі, жансыздануы байқалады. Қорқыныш, үрейлену сезімдері пайда болады, басының ауыруы тітірке-нушілік, тыныс алу мен жұтынудың қиындауы және дене қызуының кенеттен 38-40 °C дейін көтерілуімен сипатталады. Қозу кезеңінде су ішерде, суды көргенде немесе оны ойлаған кезде (гидрофобия) жұтқыншақ пен көмекейдің спазмаларымен, одан әрі ауаның қозғалысынан (аэрофобия), жарық шамның әсеріне (фотофобия), қатты дауыстың, шуылдың әсеріне (акустикофобия) ұстама пайда болады.

Құтырма ауруының емі жоқ, алайда аурудың алдын алуға болады.

Құтырма ауруының алдын-алу: Құтырудың алдын алу мақсатында жануарлардан жарақат алып, тістелінген, тырналған немесе сілекейленген жағдайда адамдардың барлығы құтыруға қарсы екпе курсын алу үшін тұрақты мекен жайы бойынша емдеу мекемелеріне медициналық көмекке қаралуы қа-

ру ауруына қарсы антирабиялық 5 реттік егу курсы тағайындалады (0,3,7,14,28 күндері).Сондықтан мінезінде өзгерістер байқалған жануарларды қамап ұстау қажет, балаларды және өзгелерді күдікті жануарлардан аулақ ұстап, дер кезінде мал дәрігерін шақырту қажет. Ит, мысық асырайтын болсаңыз, жергілікті мал дәрігерлеріне көрсетіп, тиісті кеңес алып, құтыру ауруына қарсы вакцина ектіріп тұруларыңыз қажет.

Өз денсаулықтарыңыз өздеріңіздің қолдарыңызда екенін ұмытпаңыздар!

Адамдарға «Құтырма» ауруына қарсы екпелер тегін жасалады!

Байғанин аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасының басшысы Ж.У.НҰРЛА

ЕСІРТКІГЕ ЕЛІКТЕУ — ЕРТЕҢІҢЕ БАЛТА ШАБУ

Қоғамның ең үлкен байлығы – адам, ал елдің ең қымбат қазынасы – дені сау ұрпақ. Алайда бүгінгі күні нашақорлық мәселесі қоғамның дамуына кедергі келтіріп, әсіресе жас буының болашағына қауіп төндіріп отыр. Есірткіге тәуелділік – бір адамның ғана мәселесі емес, ол тұтас отбасының тыныштығына, қоғамның қауіпсіздігіне және елдің келешегіне әсер ететін күрделі әлеуметтік дерт.

Нашақорлыққа апаратын жол көбіне байқалмай басталады. Бірі қызығушылықпен байқап көргісі келеді, енді бірі достарының ықпалына еріп, өзіне зиян екенін біле тұра қадам жасайды. Кейбір жастар өмірдегі қиындықтардан қашуды немесе күйзелісті ұмытуды есірткіден іздейді. Бірақ уақытша жеңілдік бергендей көрінетін бұл әрекет адамның денсаулығына, ойлау қабілетіне, мінез-құлқына және болашақтағы мүмкіндіктеріне орны толмас зиян келтіруі мүмкін.

Есірткі адамның еркін әлсіретіп, тәуелділікке ұрындырады. Оның салдарынан оқу үлгерімі төмендеп, еңбекке

қабілеті нашарлауы, жақындарымен қарым-қатынасы бұзылуы ықтимал. Ең екініштісі – арман-мақсаты биік, өмірден өз орнын тапқысы келетін жас адамның болашағына өзі қауіп төндіреді. Бір сөттік қызығушылықтың салдары ұзақ жылдарға созылуы мүмкін.

Нашақорлықтың алдын алу – тек құқық қорғау органдарының міндеті емес. Бұл бағытта отбасының, мектептің, жастар ұйымдарының және бүкіл қоғамның бірлескен жұмысы қажет. Ата-ана баласының мінез-құлқындағы өзгерістерге назар аударып, онымен ашық сөйлесіп, қиындықтарын бірге шешуге ұмтылғаны жөн. Ал білім беру ұй-

ымдарында жастарға есірткінің зияны туралы түсіндіріп қана қоймай, олардың спортқа, өнерге, кітап оқуға және пайдалы бастамаларға қызығушылығын арттыру маңызды.

Жастардың бос уақытын тиімді ұйымдастыру да үлкен рөл атқарады. Спортпен шұғылдану, шығармашылықпен айналысу, жаңа білім игеру және қоғамдық жұмыстарға қатысу адамның өзіне деген сенімін арттырады. Өмірде мақсаты бар, айналасында қолдайтын ортасы қалыптасқан жас теріс әдеттерден бойын аулақ ұстауға көбірек мүмкіндік алады.

Есірткі заттарын заңсыз сақтау, өткізу және тарату заңмен қудаланады. Әсіресе жастарды есірткі таратуға тарту, интернет арқылы заңсыз жарнама жасау немесе осындай әрекеттерге делдал болу ауыр құқықтық салдарға әкелуі мүмкін. Сондықтан күмәнді ұсыныстарға сенбеу, оңай табысқа қызықпау және заңсыз әрекеттерден аулақ болу – әрбір азаматтың жауапкершілігі.

Егер адам есірткіге тәуелділік мәселесіне тап болса, оны кінәлап, қоғамнан шеттетуге мәселені шешпейді. Керісінше, дер кезінде қолдау көрсетіп, медицина мамандарына жүгінуге көмектесу қажет. Тәуелділіктен арылу оңай болмауы мүмкін, бірақ тиісті ем мен жақындардың қолдауы адамның қалыпты өмірге қайта оралуына жол ашады.

Нашақорлықпен күрес әр адамның өз таңдауынан басталады. Жастарға айтарымыз: өз өміріңді бір сәттік қызығушылыққа айырбастама, күмәнді ұсыныстарға ерме, өз болашағыңды бағала. Нағыз батылдық – теріс ықпалға қарсы тұрып, дұрыс шешім қабылдай білу.

Салауатты өмір салтын таңдау – өз болашағыңа жасалған ең үлкен инвестиция. Есірткісіз қоғам қалыптастыру үшін әрқайсымыз жауапкершілікті сезініп, ұрпақтың жарқын болашағына бірге үлес қосайық!

Байғанин аудандық ішкі саясат бөлімі

ЖЕМ - САҒЫЗ

Директор — Редактор Ұлықпан ҚАДІР

Редакция оқырман хаттарына жауап бермейді. Оны қайтармайды. Редакцияның тапсырмасы бойынша жазылмаған материалдарға қаламақы төленбейді. Авторлық мақалалар редакцияның түпкілікті көзқарасы болып табылмайды. Жарнамалар мен хабарландырудың мазмұны мен мазіріне жарнама беруші жауапты. * Газеттегі кейбір суреттер ғаламтордан алынды.

ЭКСТРЕМИСТІК ИДЕОЛОГИЯНЫҢ ЖАСӨСПІРІМДЕРГЕ ӘСЕРІ

Қазіргі таңда экстремистік идеологияның таралуы бүкіл әлемде алаңдаушылық тудырып отырған маңызды мәселелердің бірі. Әсіресе жасөспірімдердің мұндай теріс идеологияның ықпалына түсуі қоғам үшін үлкен қауіп саналады. Себебі жасөспірімдік кезең – адамның мінез-құлқы, дүниетанымы, өмірлік ұстанымдары мен құндылықтары қалыптасатын маңызды уақыт. Осы кезеңде жастар қоршаған ортадан алған ақпаратқа тез сеніп, кейде оның шынайылығына көз жеткізбей, қате шешімдер қабылдауы мүмкін. Сондықтан экстремистік идеологияның жас ұрпаққа әсерін түсіну және оның алдын алу – бүгінгі күннің өзекті міндеттерінің бірі.

Экстремистік идеология дегеніміз — белгілі бір мақсатқа жету үшін зорлық-зомбылықты, өшпенділікті, тәзімсіздікті немесе қоғамдағы адамдардың құқықтарын шектеуді қолдайтын көзқарастар жүйесі. Мұндай идеология адамдарды ұлтына, дініне, тіліне немесе басқа да ерекшеліктеріне байланысты бір-біріне қарсы қоюы мүмкін. Оның басты қауіптілігі — жастардың санасына теріс түсініктер қалыптастырып, оларды қоғамнан оқшаулауға және заңға қайшы әрекеттерге итермелеудіне.

Жасөспірімдердің экстремистік идеяларға қызығушылық танытуына әртүрлі себептер әсер етеді. Олардың қатарында отбасындағы түсініспеушілік, достарымен қарым-қатынастағы қиындықтар, жалғыздық сезімі, өзіне деген сенімсіздік және қоғамнан қолдау таппау бар. Кейбір жастар өздерін ешкім түсінбейді деп ойлап, оларды қабылдайтын орта іздейді. Осындай жағдайда жалған үәделер беретін немесе өзге адамдарға деген өшпенділікті насихаттайтын топтардың ықпалына түсу қаупі артады.

Бүгінде интернет пен әлеуметтік желілер ақпарат алудың негізгі құралдарының біріне айналды. Алайда пайдалы ақпаратпен қатар, интернетте жалған мәліметтер, арандатушылық жазбалар және зорлық-зомбылықты ақтайтын материалдар да кездеседі. Кейбір радикалды топтар жасөспірімдердің қызығушылығын пайдаланып, олардың сеніміне кіруге тырысады. Олар шындықты бұрмалап, өз көзқарастарын жалғыз дұрыс жол ретінде көрсетуі мүмкін. Сондықтан жастардың ақпараттық сауаттылығын арттыру, кез келген мәліметті тексеру және күмәнді ақпарат көздеріне сыни көзқараспен қарау өте маңызды.

Экстремистік идеологияның жасөспірімдерге әсері олардың психологиялық жағдайынан да байқалуы мүмкін.

Мұндай ықпалға түскен жасөспірімнің мінез-құлқы өзгеріп, жақын адамдарымен қарым-қатынасы нашарлауы ықтимал. Ол өзге пікірлерді қабылдамауы, айналасындағы адамдарға құдікпен қарауы немесе қоғамнан алшақтауы мүмкін. Сонымен қатар зорлық-зомбылықты қалыптауы әрекет ретінде қабылдау қаупі де бар. Мұның барлығы жас адамның болашағына, білім алуына және қоғамдағы орнына кері әсерін тигізуі мүмкін.

Әрбір жас азамат өзінің жауапкершілігін түсінуі керек. Интернеттен көрген кез келген ақпаратқа бірден сенбей, оның қайдан алынғанын және қаншалықты шынайы екенін анықтаған жөн. Егер қандай да бір топ зорлық-зомбылыққа шақырса, басқа адамдарды жек көруге үндесе немесе күмәнді әрекеттерге тартуға тырысса, одан аулақ болып, сенімді ересек адамға хабарлау қажет. Қауіп төнген жағдайда тиісті мамандардан көмек сұрау да маңызды.

Экстремистік идеологияның жасөспірімдерге әсері — тек бір отбасының немесе бір мектептің мәселесі емес, бүкіл қоғамға ортақ жауапкершілік. Оның алдын алу үшін ата-ана, мұғалім, қоғам және жастардың өздері бірлесе әрекет етуі керек. Білімділік, сыни ойлау, ақпараттық сауаттылық және адамгершілік құндылықтар жасөспірімдерді теріс ықпалдан қорғайтын маңызды құралдар болып табылады.

Жастар — еліміздің болашағы. Олардың саналы, білімді, мейірімді және жауапты азамат болып қалыптасуына жағдай жасау — баршамыздың міндетіміз. Өйткені бейбітшілік пен бірлік үстемдік құрған қоғамда ғана жас ұрпақ өз қабілетін толық дамытып, жарқын болашаққа нық қадам баса алады.

Байғанин аудандық дін мәселелері және қоғаммен байланыс жөніндегі орталығы

«Жем - Сағыз» газеті редакциясының мекенжайы: 030300, Байғанин ауданы Қарауылкелді селосы, Д. Қонаев көшесі, №35

Газет аптасына бір рет шығады Индексі: 65512 Таралымы 1329 Тапсырыс №1611 Көлемі 1 баспа табақ.